

[Stinus]

Gennem sit medlemskab af NATO deltager Danmark i den almindelige oprustning af verden, og selv om det danske forsvarsbudget på 12 mia kr. kun udgør en brøkdel af verdens samlede årlige militære udgifter på 750-800 mia dollars, er der dog grund til at se alvorligt på Danmarks medansvar for oprustningen i vores del af verden. Vi er med i NATO og har igennem dette medlemskab et medansvar for NATOs politik og NATOs militære strategi, også for NATOs atomvåbenpolitik og for opstillingen af de nye mellemdistanceraketter, selv om vi ikke ønsker atomvåben på dansk jord.

Den dagsorden, som blev vedtaget af folketinget den 3. maj, tager sit udgangspunkt i dette medansvar. Regeringen har sikkert efterlevet ordlyden af denne dagsorden, men eftersom der kun er forløbet et halvt år siden vedtagelsen, kan man næppe forvente særlig synbare resultater af regeringens bestræbelser. Desværre er der mere synlige tegn på, at udviklingen går den forkerte vej: forhandlingerne om de europæiske mellemdistanceraketter er ikke blevet genoptaget, NATO har ikke truffet beslutning om et opstillingsstop for raketterne, kernevåbenprøvesprængningerne fortsætter, militariseringen af det ydre rum er i fuld gang, NATO er ikke kommet nærmere et nej til førstegangsbrug af kernevåben af enhver art. Og for at blive ved det hjemlige: USA ønsker oplagring i Danmark af antitankgranater med spids af uran 238-granater, som ved nedslag i en kampvogn udsender en dødbringende gammastråling med samme virkning som en minineutronbombe. Og samtidig har højtstående amerikanske og engelske officerer startet en kampagne til fordel for oplagring af dræbende kemiske våben i Vesteuropa. Et af de militære argumenter for en sådan oplagring er, at det er nødvendigt at have forsyninger af kemiske våben, der svarer til dem, russerne har, for at få dem til at gå med til en traktat om kemiske våben.

Det er den samme argumentation, vi har hørt i forbindelse med opstilling af mellemdistanceraketter i Europa. Der skal være balance i forhold til modparten. Men det er på tide at gøre op med den form for argumentation, bl.a. fordi det er blevet mere og mere umuligt at måle balancen, selv om man kun medregner rent militære komponenter.

I den af folketinget vedtagne dagsorden af 3. maj pålægges det regeringen at støtte alle foranstaltninger, der kan virke tillidskabende mellem Øst og Vest. Et første skridt kunne være et ensidigt NATO-opstillingsstop for mellemdistanceraketter i Europa.

Et andet skridt kunne være dansk støtte til den opfordring, statslederne fra Indien, Mexico, Tanzania, Sverige, Grækenland og Argentina har rettet til de atomvåbenbesiddende stater om at standse al afprøvnings, produktion og opstilling af atomvåben og fremføringsmidler som det første skridt i en atomvåbenedrustning.

Et tredje skridt kunne være aktiv dansk medvirken til, at NATO arbejder sig bort fra en strategi, som bygger på mulig førstebrug af atomvåben. I den sammenhæng skal man se det radikale venstres ønske om, at Danmark forbliver atomvåbenfrit under alle forhold: i freds-, krise- og krigstid. Vi godtager ikke forklaringer om, at Danmark jo allerede er atomvåbenfrit, og at det til syvende og sidst er folketinget, som i en given situation skal afgøre, om atomvåben kan anvendes på og fra dansk jord. I en given situation bliver der næppe tid til den slags overvejelser.

Vi finder derfor, at det er i fredstid, beslutningen om et atomvåbenfrit Danmark skal træffes som en tydelig tilkendegivelse over for både vore allierede og mulige angribere. Et atomvåbenfrit Danmark vil være begyndelsen til et atomvåbenfrit Norden, som igen kan være begyndelsen til en endnu større atomvåbenfri zone.

I forbindelse med vedtagelsen af 3. majdagsordenen konstaterede vi, at socialdemokratiet vil gå den anden vej, og det har vi konstateret igen i dag: først en aftale om en større europæisk sammenhæng, hvori Norden dernæst kan finde sin plads som en atomvåbenfri zone. På den måde kommer vi aldrig videre. Grundlaget for at vinde et parti skak kan ofte skabes med et dristigt udspil med en bonde. Den storpolitiske situation er i øjeblikket så alvorlig, så fastlåst, at et dristigt udspil er nødvendigt. Det radikale venstre finder, at en vedtagelse af, at Danmark skal forblive atomvåbenfrit under alle forhold, kan være med til at bløde de stivnede koldkrigsfronter op, være en tillidskabende foranstaltning i sig selv og dermed være med til at få gang i dialogen mellem Øst og Vest. Af den grund vil det radikale venstre kunne